

KORRALDUS

Õhusaasteloa andmine

I ASJAOLUD

Incap Electronics Estonia Osaühing (registrikood 10637036, aadress Tehnika 9, 93815 Kuressaare) (edaspidi ka käitaja) esitas 24.11.2016 Keskkonnaametile (edaspidi ka loa andja) õhusaasteloa nr L.ÕV.SA-166414 muutmise taotluse ja selle lisaks oleva lubatud heitkoguste projekti (edaspidi LHK projekt). Taotlus registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 24.11.2016 nr 15-2/16/535. Õhusaasteluba nr L.ÕV.SA-166414 on Incap Electronics Estonia Osaühingule Keskkonnaameti poolt väljastatud 10.01.2008 Saare maakonnas Kuressaares aadressil Tehnika 9 asuval kinnistul (katastritunnus 34901:003:0246) paiknevast käitisest saasteainete välisõhku väljutamiseks. Õhusaasteluba nr L.ÕV.SA-166414 on väljastatud tähtajatult. Käitaja taotleb õhusaasteloa nr L.ÕV.SA-166414 muutmist seoses uute tootmisliinide ja uute kemikaalide kasutusele võtmisega ning seoses vajadusega täpsustada heiteallikate parameetreid. Käitisel on uue saasteloa taotluse kohaselt 7 heiteallikat varasema 3 asemel.

Käitaja põhitegevusalaks on mõõte-, katse ja navigatsiooniseadmete tootmine (EMTAK kood 26511). Käitisel on 7 heiteallikat, milleks on lainejootmisliini ventilatsioon (taotlusel V1), selektiijootmisliini ventilatsioon (V2), pesuruumi ventilatsioon (V3), üldventilatsioon (V4), lakiliini ventilatsioon (V5), eritööde (lakkimine ja vaigutamine) ruumi ventilatsioon (V6) ja UV-liini ventilatsioon (V7). Käitisel kasutatakse pindade puhastamiseks aastas kokku kuni 2,183 tonni erinevaid kemikaale, millest välisõhku eraldub kuni 1,58 tonni lenduvaid orgaanilisi ühendeid (sh 2-propanooli 0,444 tonni ja etanooli 0,762 tonni). Vajadusel trükkplaadid lakitakse ja/või vaigutatakse. Lenduvaid orgaanilisi ühendeid väljutatakse välisõhku ka tinaraamide ja trükkplaatide pesemisel. Trükkplaatide pesu, lakkimise ja vaigutamise käigus väljutatakse välisõhku kokku kuni 0,32 tonni lenduvaid orgaanilisi ühendeid aastas.

Käitise tootmisterritoorium asub 100% tootmismaal. Tootmisterritooriumi ümbritsevad äri- ja tootmismaad, põhja-kirdesuunal elumumaad. Lähim elamu paikneb käitise saasteallikatest 64 m kaugusel. Käitise mõjupiirkonnas (500 m raadiuses) asuvad järgmiste ettevõtete käitised: Aktsiaselts Level (õhusaasteluba nr L.ÕV/321879), TEPCOMP OÜ (L.ÕV/327446), Osaühing Sporrong Eesti (L.ÕV/326026), AS Saaremaa Piimatööstus (L.ÕV/324181), Trelleborg

Industrial Products Estonia OÜ (L.ÕV/320959) ja Nordecon AS (L.ÕV/320680). Käitis ei asu kaitse- ega hoiualal, Natura 2000 linnu- ega loodusalal. Käitise lähiümbrusesse ei jää kaitstavaid loodus- ega üksikobjekte.

01.01.2017 hakkas kehtima atmosfääriõhu kaitse seadus (edaspidi AÕKS). Vastavalt AÕKS § 254 lõikele 4 viiakse AÕKS jõustumisel pooleliolevad õhusaasteloa taotlemise menetlused lõpuni VÕKS kohaselt. Seega lähtub Keskkonnaamet Incap Electronics Estonia Osahingu õhusaasteloa muutmise menetlemisel VÕKS-is sätestatust.

Saasteluba on VÕKS 67 lõike 1 kohaselt dokument, mis annab välisõhu kaitse seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia paiksest saasteallikast saasteaineid välisõhku ning määrab selle õiguse kasutamise tingimused. Vastavalt VÕKS § 67 lõikele 3 kohaldatakse saasteloa taotlemisele ja andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid.

Loa andja kontrollis õhusaasteloa taotluse ja LHK projekti sisu vastavust VÕKS-is ja keskkonnaministri 12.11.2013 määruses nr 66 (edaspidi määrus nr 66) „Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loataotluse sisule esitatavad nõuded“ sätestatud nõuetele. Saasteloa taotluse ja LHK projekti läbivaatamise käigus tekkisid loa andjal mitmed täpsustamist vajavad küsimused, millest loa andja teavitas käitajat 30.11.2016 kirjaga nr 15-2/16/535-2.

Loa andja juhtis käitaja tähelepanu asjaolule, et LHK projekti tabelis 9 „Kasutatavate kemikaalide ja LOÜ kogused“ oli enamuse tabelis toodud kemikaalide korral kemikaalidest välisõhku eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite (edaspidi ka LOÜ) heitkogused üle hinnatud. (Näiteks rästus IF 2005M Flux sisend oli 1600 liitrit ja LOÜ sisaldus 793, 456 g/l ehk 1269,5 kg ehk 1,2695 tonni. LHK projektis tabelis 9 oli LOÜ koguseks saadud 12,695 tonni ehk kümme korda suurem kogus.) Loa andja palus käitajal LHK projektis kõik arvutused üle kontrollida ning veada saasteloa taotluses ja LHK projektis paranda (kaasa arvatud uued saasteainete hetkeliste ja aastaste heitkoguste arvutused, saasteainete hajumisarvutused ja saastatuse taseme kaardid). Loa andja palus LHK projektile lisada ka kõigi kemikaalide ohutuskardid ja tehnoloogiaprotsesside plokk-skeemid koos ainevoogude ja muu asjakohase informatsiooniga ning kirjeldada, kuidas toimub tinaraamide ja plaatide pesu.

Käitaja esitas täiendatud ja parandatud saasteloa taotluse ja LHK projekti Keskkonnaametile 20.12.2016. Taotlus registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 20.12.2016 nr 15-2/16/535-3. Edasise menetluse käigus tekkisid loa andjal lisaks veel mõned täpsustamist vajavad küsimused, millest loa andja teavitas käitajat 11.01.2017 kirjaga nr 15-2/17/850.

LHK projekti tabelis 9 „Kasutatavate kemikaalide ja LOÜ kogused“ ja tabelis 11 „Lahusteid sisaldavate kemikaalide kasutamine tegevusalade kaupa ja välisõhku eralduvate LOÜ-de heitkogused“ oli antud käitises kasutatavate kemikaalide maksimaalsed kogused aastas, kemikaalides sisalduvate LOÜ-de sisaldused ja kemikaalidest välisõhku eralduvate LOÜ-de heitkogused aastas. Loa andja juhtis käitaja tähelepanu asjaolule, et nimetatud tabelites toodud andmed on kahe kemikaali osas vastuolulised. (Tabelist 11 võis lugeda, et laki Elpeguard erinevate LOÜ-de maksimaalne sisaldus on 70%, aga lahusti sisaldus kõigest 5,7%. Lahusti isopropanool, mille lahustisisaldus on 99%, oli märgitud vesipõhiseks kemikaaliks). 2007. aastal OÜ Hendrikson & Ko poolt koostatud Incap Electronics Estonia OÜ välisõhu saasteloa LHK projektis on öeldud, et jootmise protsessis kasutatakse kahte tehnoloogiat. Need on lainejootmine ja pastajootmine. Lainejootmisel on kasutusel kaks lainejootmisliini, pastajootmisel kasutatakse reflowahje. Adepte Ekspert OÜ poolt 2016. aastal koostatud LHK projektis käsitleti jootmise tehnoloogiaseadmetena ainult kahte lainejootmisliini. Loa andja

küsis käitajalt, kas käitaja Kuressaare elektroonikatehases on loobunud pastajootmisest ja kas reflowahjud on demonteeritud.

Incap Electronics Estonia Osatühing esitas parandatud saasteloa taotluse koos LHK projektiga Keskkonnaametile 31.01.2017. Esitatud dokumendid registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 31.01.2017 nr 15-2/17/850-2. Kuna esitatud materjalides puudusid endiselt reflowahjude kohta andmed ja kuna käitaja paigaldas 2017. aasta kevadel tehasesse uue selektiivjootmisliini, siis pidas Keskkonnaamet vajalikuks LHK projekti täiendamist (Keskkonnaameti kiri käitajale 14.03.2017 nr 15-2/17/850-5). Ühtlasi juhtis loa andja käitaja tähelepanu asjaolule, et LHK projektis ja saasteloa taotlusel tuleb välisõhku väljutatavad lenduvad orgaanilised ühendid, millele on kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtus, kajastada eraldi. Kuna 01.01.2017 jõustus keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 75 (edaspidi määrus nr 75) „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispriirid“, siis lähtub Keskkonnaamet 2017. aastal väljastatavatel õhusaastelubadel saasteainete kajastamisel määrusest nr 75. Loa andja palus LHK projekti ja saasteloa taotlust korrigeerida selliselt, et saasteainete kajastamisel oleks lähtutud määrusest nr 75. Loa andja selgitas, et saasteloa taotluses ja LHK projektis tuleb saasteained, millele on määrusega nr 75 kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtused, kajastada eraldi. Lenduvad orgaanilised ühendid, millele ei ole määrusega nr 75 piirväärtusi kehtestatud, palus loa andja lähtuvalt keskkonnaministri 27.12.2016 määrusest nr 74 „Õhusaasteloa taotlusele ja lubatud heitkoguse projektile esitatavad täpsustavad nõuded, loa taotluse ja loa vormid“ § 8 lõikest 2 esitada summaarse lenduva orgaanilise ühendina (NMVOC).

Käitaja esitas määruse nr 66 nõuete kohase saasteloa taotluse ja LHK projekti Keskkonnaametile 17.05.2017. Taotlus registreeriti Keskkonnaamet dokumendisüsteemis 17.05.2017 nr 15-2/17/850-8.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 avaldas loa andja 07.02.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (www.ametlikudteadaanded.ee) loa menetluse algatamise teate. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 saatis loa andja 07.02.2017 kirjaga nr 15-2/17/850-4 käitaja saasteloa taotluse Kuressaare Linnavalitsusele arvamuse saamiseks seoses menetletava loaga. Ühtlasi informeeris Keskkonnaamet Kuressaare Linnavalitsust, et kui Kuressaare Linnavalitsus oma arvamust määratud tähtjaks esitanud ei ole või palunud määratud tähtaega pikendada, võib Keskkonnaamet HMS § 16 lõikele 2 lahendada ülalnimetatud saasteloa taotluse ilma Kuressaare Linnavalitsuse arvamuseeta. Kuressaare Linnavalitsus ei esitanud oma arvamust ega vastuväiteid seoses menetletava loaga.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis XX.06.2017 kirjaga nr 15-2/17/850-X käitajalt ja Kuressaare Linnavalitsuselt arvamust ja vastuväiteid käesolevale õhusaasteloa andmise eelnõule kahe nädala jooksul arvates kirja saatmise kuupäevast. Käitaja ja Kuressaare Linnavalitsus *esitas/ei esitanud* täiendavaid ettepanekuid ega vastuväiteid seoses väljastatava loaga.

Lähtudes HMS § 48 sätetest avaldas loa andja XX.06.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded käitaja õhusaasteloa eelnõu. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa eelnõu avalikustamise käigus *laekus/ei laekunud*.

II KAALUTLUSED LOA ANDMISEL

HMS § 8 kohaselt on haldusorgan seadusega avaliku halduse ülesandeid täitma volitatud asutus. Vastavalt HMS § 64 lõikele 1 ja § 68 lõikele 2 otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal. VÕKS § 70 kohaselt annab paikse saasteallika käitajale saasteloa Keskkonnaamet. Tulenevalt sellest on Keskkonnaametil õigus saasteloa muutmiseks. VÕKS § 85 lõike 2 alusel on saasteloa andjal õigus muuta saasteluba saasteallika taotluse alusel.

Käitaja taotleb õhusaasteluba elektroonikaseadmete tootmiseks. Saasteluba on käitisele vajalik tulenevalt keskkonnaministri 11.06.2014 määruse nr 20 (edaspidi määrus nr 20) „Saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused, millest alates on nõutav välisõhu saasteluba ja erisaasteluba“ § 2 lõikest 4, mille kohaselt on välisõhu saasteluba vaja, kui lenduvate orgaaniliste ühendite heitkogus ületab 0,1 tonni aastas ja § 2 lõige 6 punktist 1, mille kohaselt on välisõhu saasteluba nõutav, kui raskmetallide ja nende ühendite (eraldi raskmetalli kaupa ümber arvatuna), sh ka tina (Sn), heitkogus ületab 0,001 tonni aastas.

VÕKS § 68 lõige 2 sätestab, et kui saasteloa omamine on vähemalt ühe saasteaine tõttu kohustuslik, märgitakse saasteloa taotluses ja saasteloas kõik sellest saasteallikast eralduvad saasteained, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või rohkem. VÕKS § 68 lõige 3 sätestab, et kui saasteallika käitaja ei ole ületanud määrusega nr 20 kehtestatud saasteainete heitkoguseid, siis on saasteainetel, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või enam, informatiivne tähendus. Keskkonnaamet võtab aluseks VÕKS § 68 lõike 2 ja kannab saasteloale kõik andmed, mis on aastas 1 kg ja enam.

Loa andja kontrollis saasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 08.04.2011 määrusele nr 43 (edaspidi *määrus nr 43*) „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“. Määruse nr 43 § 2 lõige 2 sätestab, et paiksest saasteallikast eralduva saasteaine lubatud heitkoguse määramisel eeldatakse, et saasteaine sisalduse piirnormi täitmine on tagatud käitise tootmisterritooriumi piiril. Saasteloa taotlus ja LHK projekt vastasid määruse nr 43 nõuetele. Vastavalt LHK projektile on käitise tootmisterritooriumi piiril ja sellest väljaspool kõigi käitise välisõhku eralduvate erinevate lenduvate orgaaniliste ühendite (propanool, etanool, ksüleen) saastatuse taseme ühe tunni keskmised piirväärtused tagatud. LHK projektis toodud hajuvusarvutuste tulemustes on arvesse võetud saasteainete fooniandmeid, mis on saadud käitise mõjupiirkonda jäävate välisõhku sama saasteainet eraldavate saasteallikate koosmõju hindamisest.

VÕKS § 46 lõike 1 kohaselt kehtestab saasteainete heitkoguste määramise korra ja määramise meetodid keskkonnaminister määrusega. VÕKS § 46 lg 2 sätestab, et kui saasteaine heitkoguse määramiseks ei ole määramismeetodit käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kehtestatud, võib saasteaine heitkoguse määramiseks kasutada rahvusvaheliselt üldtunnustatud või saasteloa, keskkonnakompleksloa või jäätmepeõletamist käsitleva jäätmeloa andja hinnatud muud sarnast meetodikat, mille kasutamiseks annab kirjaliku nõusoleku Keskkonnaministeerium. Käitaja saasteloa taotlusmaterjalides on lahustitest ja lahusteid sisaldavatest valmististest välisõhku eraldatud saasteainete heitkoguste hindamisel kasutatud Keskkonnaagentuuri poolt koostatud meetodikat „Metoodika lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) sisalduse arvutamiseks kasutatavates kemikaalides ning väljuvates gaasides näidete ja kommentaaridega“, mis on 16.04.2013 kinnitatud Keskkonnaministeeriumi kirjaga nr 12-3/13/3094-2.

VÕKS § 20 sätestab, et välisõhu saastatuse taseme määramise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Saasteainete hajumisarvutuseks on kasutatud arvutiprogrammi AEROPOL versiooni 5.1, mis vastab VÕKS § 45 lõikes 3 ja keskkonnaministri 22.09.2004 määrmuses nr 120 „Välisõhu saastatuse taseme määramise kord“ § 8 lõige 1 punktis 1 toodud

tingimustele (välisõhu saastatuse taseme määramiseks piirkonnas tohib kasutada Gaussi difusioonivõrrandi mudelit).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõige 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005 a. määruse nr 224 "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹" § 15 lõike 1 kohaselt kaalutakse keskkonnamõju hindamise algatamist selliste tegevuste korral, kus toimub ainete, esemete või toodete pinnatöötlus orgaaniliste lahustite kasutamisega, näiteks viimistlemine, trükkimine, katmine, rasvaärastus, veekindluse tagamine, kruntimine, värvimine, puhastamine või impregneerimine, kui orgaaniliste lahustite kulu on üle 50 tonni aastas või üle 150 kg ööpäevas. Incap Electronics Estonia Osahinguga elektroonikatehases on rasvaärastuseks ja pindade puhastamiseks kasutatav orgaaniliste lahustite kulu kuni 1,58 tonni aastas ja mitte rohkem kui 40 kg ööpäevas. Tuginedes eelnimetatule, eelhindangu koostamist vajalikuks ei peetud ja keskkonnamõju hindamist ei algatatud.

Tööstusheite seaduse (edaspidi THS) § 113 lõige 1 punkti 21 kohaselt kuulub ettevõtte seaduse reguleerimisalasse, kui muu pinna puhastamisel kasutatakse lahusteid, sealhulgas segu koostises olevaid lahusteid, aastas ühel tootmisterritooriumil 2 tonni või enam. Käitises kasutatakse pindade puhastamiseks aastas kokku kuni 2,183 tonni erinevaid kemikaale, millest välisõhku eraldub kuni 1,58 tonni lenduvaid orgaanilisi ühendeid. Sellest tulenevalt ei kuulu ettevõtte tegevus THS-i reguleerimisalasse.

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 6 peab paikse saasteallika käitaja kontrollima saasteallikast välisõhku viidud saasteainete heitkoguste koostist ja suurust ning nende vastavust saasteloas sätestatud kontrollarvudele. Saasteainete heitkogused ja saasteainete saastetasemed on LHK projektis määratud arvutuslikult. Vastavalt LHK projektile võib arvutuslikul teel määratud 2-propanooli sisaldus välisõhus küündida kuni 9% ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest ($500 \mu\text{g}/\text{m}^3$), ksüleen sisaldus kuni 47,5% ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ja etanooli sisaldus kuni 2% ühe tunni keskmisest saastatuse taseme piirväärtusest ($5000 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Kuna 2-propanooli ja etanooli sisaldus välisõhus on võrreldes vastavate piirväärtustega väga madal ja kuna ksüleen aastane heitkogus on väga väike (kuni 2 kg aastas) ja sisaldus välisõhus suhteliselt madal, jäädes alla 50% piirväärtusest, siis ei pea Keskkonnaamet vajalikuks saasteainete heitkoguste täpsustamist otseste mõõtmiste teel. Kaebuste korral jätab loa andja endale õiguse vajadusel lisada loasse täiendavaid tingimusi ja nõuda täiendavate leevendavate meetmete kasutamist heite vähendamiseks.

Õhusaasteloale omajale rakenduvad kõik asjakohased õigusaktides sätestatud õigused ja kohustused. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas õhusaasteloale kanda.

Vastavalt AÕKS § 90 antakse õhusaasteluba tähtajatult või kindlaksmääratud tähtjaks. Incap Electronics Estonia Osahing taotles õhusaasteluba tähtajatult. Õhusaasteluba väljastatakse määruse nr 74 kohasel vormil.

Käesoleva otsusega antav õhusaasteluba nr L.ÕV/329259 annab Incap Electronics Estonia Osahingule õiguse Saare maakonnas Kuressaares aadressil Tehnika 9 asuval kinnistul (katastritunnus 34901:003:0246) asuvast käitisest aastas 1,9 tonni lenduvate orgaaniliste ühendite välisõhku väljutamiseks. Loaga kehtestatakse heiteallikatele aastased ja hetkelised saasteainete piirkogused.

III OTSUSTUS

Lähtudes eeltoodust, käitaja taotlusest ja tuginedes välisõhu kaitse seadusele § 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 18.07.2016 käskkirja nr 1-1/16/287 “Regioonide põhimääruste kinnitamine” lisaga 2 kinnitatud Lääne regiooni põhimääruse punktidest 2.1 ja 3.5.8 **otsustan:**

1. Väljastada Incap Electronics Estonia Osäühingule (registrikood 10637036, aadress Tehnika 9, 93815 Kuressaare) tähtajatu kehtivusega õhusaasteluba nr L.ÕV/328808 Saare maakonnas Kuressaares aadressil Tehnika 9 asuval kinnistul (katastritunnus 34901:003:0246) asuvast käitisest aastas 1,9 tonni lenduvate orgaaniliste ühendite välisõhku väljutamiseks.
2. Arhiveerida Incap Electronics Estonia Osäühingu õhusaasteluba nr L.ÕV.SA-166414.
3. Avalikustada Incap Electronics Estonia Osäühingule õhusaasteloa andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.
4. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.
5. Õhusaasteluba nr L.ÕV/328808 on kättesaadav Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest arvates, esitades vaide korralduse andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Sulev Vare
juhataja
Lääne regioon

Teadmiseks: Incap Electronics Estonia Osäühing, Kuressaare Linnavalitsus,
Keskkonnainspeksioon

Liia Krumm
välisõhuspetsialist
Lääne regioon